

moksleivių
fotografija

students' photography

7 / 2008

/vilniaus/dizaino/kolegija/

Vieta profesionalioms studijoms.

www.dizainokolegija.lt
+370 650 45559

aprangos dizainas
interjero dizainas
taikomoji fotografija*

*Mokymai nuo 2008 rugsejo mėn.

TAIKOMOJI FOTOGRAFIJA (dieninis, neakivaizdinis sk.)

Taikomosios fotografijos studijų programą planuojama vykdyti nuo 2008 m. rugsėjo 1 d.

Studijų programos paskirtis: parengti taikomųjų fotografinių vaizdų projektavimo ir fotografavimo specialistą, gebantį visapusiškai orientuotis vartotojiškos kultūros raidoje, analizuoti paklausą esamoje realybėje, turintį pakankamai teorinių pagrindų, praktinių bei profesinių įgūdžių, lanksčiai dalyvaujantį kuriant, gaminant ir pristatant komandinį produktą.

Programos tikslai:

Parengti aukštojo neuniversitetinio išsilavinimo meno studijų srities taikomios fotografijos dizaino specialistą, gebantį:

- vykdyti aplinkos poreikių tyrimą ir analizę;
- teikti taikomios fotografijos paslaugas;
- kurti vientisą vizualinę struktūrą.

Studijų turinys: bendrieji aukštojo lavinimo dalykai, dailės studijų pagrindų dalykai, specialiosios profesinės dalies dalykai, profesinės veiklos praktika, baigiamojo darbo rengimas.

Aukštojo neuniversitetinio išsilavinimo taikomios fotografijos kvalifikaciją įgiję specialistai galės dirbti:

- reklamos agentūrose;
- spaudos leidinių redakcijose;
- teatruose, kino studijose ir televizijose.

Taikomosios fotografijos specialistai taip pat gebės kurti savo verslą bei dirbti visur, kur reikalinga žurnalistinė ir reklaminė fotografija.

Vilniaus dizaino kolegijoje taip pat vykdomos šios studijų programos:

APRANGOS DIZAINAS (dieninis, neakivaizdinis sk.)

INTERJERO DIZAINAS (dieninis, neakivaizdinis sk.)

Suteikiamas aukštasis neuniversitetinis išsilavinimas. Studijų trukmė: dieninių studijų 3 m., neakivaizdinių studijų – 4 m.

KONTAKTAI

Vilniaus dizaino kolegija
Kauno g. 34, LT-03202 Vilnius
(IV aukštas)
Tel. (8 5) 261 1121,
Faks. (8 5) 261 1121,
Mob. tel.: + 370 685 77 770, +370 650 45 559
El. paštas vdk@dizainokolegija.lt
www.dizainokolegija.lt

www.fotoexpress.lt DOVANOJA JUMS PERSONALINĘ PARODĄ

Parodykite žmogų, kuris nemėgsta dovanų. Mes žinome, kokia dovana geriausia fotografui.

FOTOEXPRESS ir FOTOS DOVANOJA JUMS PARODĄ – JŪSŲ PERSONALINĘ PARODĄ!

Profesionalai atrinks, paruoš ekspoziciją ir tai Jums nieko nekainuos. Pasirinkta parodos vieta turbūt lankomiausia Lietuvoje, tai „Akropolis“ Vilniuje. Jus matys ir per fotografijas pažins visa Lietuva. Šios eksponuojamos fotografijos – tai bilietas į FOTOEXPRESS KLUBĄ, kur jungsis į bendruomenę talentingi, bet dar nepripažinti fotografai. Daugiau informacijos rasite www.fotoexpress.lt

www.fotoexpress.lt tai:
FOTOGRAFIJŲ GAMYBA INTERNETU

Jeį sėdi namuose ar darbe – būk „ant ryšio“! Susisiek su mūsų komanda! Siųsk internetu fotografijas ir sutaukyk savo brangų laiką. Tai yra:

patogu – neišėjęs iš namų gausi dovanų laiką;
greita – mes pristatysime Tau tiesiai į rankas dar neatšalusias fotografijas net įtolimiausius šalies vienkiumius;
moderu – fotografijos gaminamos pažangiausia technologija;
profesionalu – nuo mažiausių formatų iki parodinio 30x45cm.

FOTOEXPRESS ORGANIZUOJAMI KONKURSAI

Nestovėk už vartų – užėik!
Konkursas „Vartai“ – tai vartai į plačias galimybes. Išbandyk save, nustebink ir nustebk pats, nors aplinkiniai sako, kad esi „trenktas“ ar „prie meno“, Fotoexpress komanda mano, jog tai yra madinga. Mes palaikome netradicines mintis, originalias idėjas. Aktyvumas ir pasiryžimas veda link pergalės – siek to! Laimėjęs tampa Fotoexpress klubo nariu.

MODELIAI

Dar neįdarbinai savo ar savo draugės grožio? Nesnausk! Siųsk super fotografijas ir Fotoexpress komanda suteiks galimybę būti matomu ne tik modelių agentūroms.

MOKYKLINĖ FOTOGRAFIJA

Neleisk, kad prisiminimai būtų kaip juoda mokyklinė lenta – išsikviesk mūsų komandą! Įamžinsim Jus taip, kad pažvelgus į mokyklinę fotografiją net ir po daugelio metų užplūs prisiminimai apie nu-trūktgalvišką jaunystę, nelegalią cigaretę už kam-po, pirmą meilę, dėl kurios pamiršai matematiką, šaunius klasės draugus, pirmą pabėgimą iš pamokų, smagias iškylas, baimę prieš egzaminus....

Svietimo ir mokslo ministerija

FUJIFILM

Parodos atidarymas	2-3
Vertinimo komisijos išvados	4
Konkurso laureatai ir prizinininkai	5
Konkurso laureatų fotodarbai:	
G. Urbelionytė	6-9
D. Zaremba	10
D. Simėnas	11
R. Songailaitė	12-13
M. Kalytytė	14-16
S. Šukytė	17
K. Macevičiūtė	18-19
I. Blaževičiūtė	20-21
E. Jociūtė	22
A. Kupetytė	23
A. Šemelis	24-25
G. Vasaitytė	26-27
G. Bernotas	28-29
Mokinių kūryba:	
Diptichai. J. Matulytė	30-33
Štai kaip gyvenu aš. U. Polovinkina	34-36
Gatvės muzikantai. R. Šlikaitė	37-39
Laiškai iš Londono	40-42
Pokalbiai su fotomenininkais:	
Moteriškumo samprata fotografijoje	43-47
Apie meninį motyvą fotografuojant peizažą	49-50
Spaudos fotografas R. Danisevičius	51-55
Konkurso nuostatai	56

1-ame viršelyje Santos STONČAITYTĖS (16 m., Klaipėda) fotografija *Rietavo miškelis*

Leidžia:

Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras
Medžiagą rengė fotografijos būrelio kūrybinė grupė

Leidinio rėmėjai:

UAB *Fujifilm Lietuva*

Redaktorius Danielius Augaitis
Stilistė – vertėja Saulė Markevičiūtė
Dailininkas Jonas Ramoška

Spausdino UAB *ARX Baltica*,
Veiverių g. 142b, LT-46353 Kaunas

Adresas:

el.paštas danielius.augaitis@lmitkc.lt
www.lmitkc.lt
www.mfoto.info

Tiražas – 1500 egz.

ISBN 978-9955-899-00-6

moksleivių
fotografija

7 / 2008

MOKSLEIVIŲ FOTOGRAFIJOS PARODOS ATIDARYMAS

Subtiliojoje „Arkos“ galerijoje, kuri yra įsikūrusi Vilniaus m. Bazilijonų vie­nuolyno architektūriniame ansamblyje, vyko kasmetinio Lietuvos mokinių foto­grafijos konkurso geriausių darbų paro­dos atidarymas ir jų autorių apdovano­jimas. Ekspozicijoje išryškėja ieškoji­mai, kupini jaunatviško maksimalizmo, kurie nebėra bereikšmiai bandymai. Iš nuotraukų jau galime spręsti apie jaunų autorių vidinį pasaulį, o iš kai kurių – net apie brandą.

Svečių renginyje nebuvo ypač daug, ma­tyt, dėl to, kad šeštadienis išskiliems žmo­nėms, tokiems kaip ministerijos ir foto­menininkų atstovai, yra šventa ne darbo diena.

Galerijos direktorė Orūnė Morkūnai­tė džiaugėsi nuotraukomis bei pasiteisi­nusia rizika. Juk, kaip ji sakė, yra labai įdomu palyginti profesionalius meninin­kus su dar tik augančiais, kupina kūrybi­nių idėjų karta.

Viena iš komisijos vertintojų, jaunoji fo­tomenininkė Akvilė Anglickaitė, netuščia­žodžiaudama išskyrė du ypač jai patiku­sius autorius, pabrėždama jų kūrybinę drą­šą ir kitokį požiūrį į fotografiją. Laorea­tų, prizininkų bei fotomenininkų sąjungos apdovanojimai buvo įteikti nuoširdžiai. Juos lydėjo Lietuvos mokinių informavi­mo ir techninės kūrybos centro direkto­riaus pavaduotojo sveikinimai. Gyvybin­gumo suteikė UAB *Fujifilm Lietuva* atsto­vas (vieni iš konkurso rėmėjų), kuris kaip visada buvo šmaikštus. Pasveikinęs laimė­jusius jis ėmė gailėti tų, kurie liko nepa­stebėti. Pasitelkęs vieno filosofo žodžius, kad „olimpiadoje nieko nepaima tikrieji olimpiečiai“, jis stengėsi įtikinti, kad ap­dovanoti reikėjo visus 150 dalyvių, nes svarbiausi yra patys pirmieji žingsniai. Ir jis buvo teisus. Kiekvienas žingsnis foto­grafijoje svarbus, o ypač – pats pirmuti­nis. Tačiau tolesni jo pastebėjimai, kad ne­reikia nusiminti, nes fotografijų tematika

pradeda kisti tik tuomet, kai keičiasi pats žmogus, yra labai įkvepiantys. Juk tik po kantrių bandymų pagaliau gali pavykti išreikšti tai, kas glūdi žmogaus viduje. Tai atspindi taiklūs UAB *Fujifilm Lietuva* atstovo žodžiai: „Vieną dieną pastebi tik gėles, o kitą jau traukia nudžiūvusi medžio šaka“.

Nors šiais metais parodos atidarymas nebuvo tradiciškai kupinas svečių ar įmantrių kalbų ir tai atsiliepė jo dinamiškai, renginio svarba moksleiviams nuo to nesumažėjo. O renginį vedusių mokinių klaidos – pavardžių maišymas ir „klaidžiojimai“ suteikė savito žavesio. Bet gal kitąmet, jau turint šiek tiek patirties, jaudulys bus paliktas už renginio durų.

Pasižiūrėjus į tai, kokiais plačiais žingsniais moksleiviai žengia saviraiškos keliu, darosi vis lengviau suprasti, kodėl W.

Alenas kėlė retorinį klausimą: „Kodėl mūsų dienos suskaičiuotos, o ne sufotografuotos?“ Juk svarbu užfiksuoti ne tik svarbiausius gyvenimo įvykius, bet ir bandyti pažvelgti kitu kampu, o gal tuo pačiu, bet tiesiog jį įvaldant sumaniau nei kiti. Tik tuomet, kai jau norėsime išreikšti save, savo jausmus, o ne kažkieno kito potyrius, fotografijos įgis prasmę. Ne visi darbai būna subrandinti, dažnai pasitaiko ir momentinių, tačiau gal būtent tai suteikia mums tikėjimo, kad galime dar daugiau. Jeigu nesustosime, tai netaps tirpstančiu tekstu, įgis bent laikiną vertę, kaip ir mūsų mintys, reiškiamos fotografijų dėka.

Agnė VAREIKAITĖ, 18 m.
Vilnius

PAGRINDINIS VERTINIMO KRITERIJUS – ORIGINALUMAS IR SAVITAS AUTORIAUS POŽIŪRIS

Turbūt pirmas klausimas, išskylantis pasibaigus konkursui, yra toks: kokie buvo vertinimo kriterijai ir kodėl laureatais tapo būtent tie, o ne kiti autoriai.

Atsakymas labai paprastas: pagrindinis vertinimo kriterijus buvo originalumas ir savitas autoriaus požiūris.

Bet gal ne visiems aišku, ką mes laikėme originalumu. Gi kiekvienas saulėlydis yra vienintelis ir nepakartojamas, o žolės lapelis toks pat savitas, kaip ir mūsų namuose ant radiatoriaus gulintis katinas. Tačiau yra vienas „bet“.

Tokius gražius vaizdelius mes gal ir ne taip dažnai matome, bet juos visuotinai jau priimta laikyti gražiais. Šį „grožį“ mato KIEKVIENAS sveiko proto žmogus. Taigi kam tada vargintis jums, jaunieji fotografai, pulti fiksuoti tuos pačius vaizdus ir būti tokiems panašiams į daugumą?... Juk menininko (kad ir jauno) paskirtis – pamatyti pasaulį kitaip, savitai, nieko neatkartojant ir nekopijuojant. O ką mes matome su šūsnimis mums atsiųstų saulėlydžių, saulėtekų, rūkų, rasų ant medžių lapų, ledo gabalėlių?... Vis tą patį. Aišku, mes nesame visiškai saulėlydžių priešininkai, bet gal palikite šias nuotraukas ten, kur ir yra jų vieta – gražuose rėmeliuose prie lovos ant naktinių stalėlių ar šeimos albumuose.

Kad šis straipsnis nepasirodytų jums pernelyg kritiškas, eikime prie malonesnių dalykų. Kadangi rašome praėjus daugiau nei savaitei po nuotraukų peržiūros, labai lengva išskirti labiausiai atmintin įstrigusius vaizdus. Vienbalsiai – numeris vienas – gigantiškas vabalas, įmontuotas miško fone. Po to rūbų išnaros, juodai baltos fotografijos, sudėtos į seriją... Paklauskite, kuo mus sužavėjo nuotrauka su vabalu. Ogi autoriaus drąsa, kitokiu požiūriu apskritai į fotografiją. Autorius neina į gatvę ar į gamtą šiaip sau pasivaikščioti ir nefotografuoja kažkokių atsitiktinių dalykų, kurie pavyksta arba ne. Jis turi savo požiūrį ir drąsiai jį reiškia (beje, autorius dar labai jaunas – jam tik 14 metų). Gal nuotrauka ir nelabai kokybiškai atspausdinta, bet tai kompensuoja jos kitiškumas, kuriuo išsiskiria ir kiti pažymėti autoriai. Pavyzdžiui, fotografijos, kuriose autorė fotografuoja savo rūbus, atrodančius kaip žmogaus išnaros, taip pat labai įdomios ir išsiskiriančios labai savitu požiūriu į aplinką. Įmanomos įvairios šios serijos interpretacijos (kadangi tai nėra straipsnis vien

apie šią autorę, interpretacijų čia nebus). Gal čia ir yra geros fotografijos paslaptis: atsiveria keli galimų interpretacijų sluoksniai ir matosi, kad autorius kažką sako žiūrovui, o ne tiesiog konstatuoja „čia yra gražu“. Dar vienas geros fotografijos kriterijus išryškėja nespalvotuose darbuose. Jis kruopščiai ATRENKA nuotraukas, sudėlioja jas tam tikra seka. Jų nedaug – kiekvienoje serijoje po keturias. Tačiau jos viena kitą papildo ir aiškiai parodo autoriaus požiūrį. Jo kompozicijos išgrynintos ir nuotraukose nėra nė vienos atsitiktinės detalės. Netgi matosi tam tikras besiformuojantis autoriaus stilius, kas tokia amžiuje yra labai sveikintinas dalykas.

Kaip supratote, dar vienas iš pagrindinių geros fotografijos kriterijų – tai atranka (tiek nuotraukos kompozicinių detalių, tiek pačių nuotraukų kiekio). Taigi kitą kartą siūsdami nuotraukas pagalvokite: ar tikrai visa jų šūsnis mus sužavės. Juk liaudyje sakoma, kad svarbiau ne kiekybė, o kokybė.

Buvo nemažai ir kitų gerų fotografijų, tačiau čia paminėtos gal geriausiai atspindi mūsų pasirinktus vertinimo kriterijus. Kitais metais linkėtume jauniems kolegoms daugiau drąsos ir, žinoma, kūrybinio azarto. Sėkmės!

P. S. Jeigu nieko kito (verto fotografuoti) aplinkui nėra, bet kada gali drąsiai eiti fotografuoti savo katiną arba šunį. Fotografuok jį iš visų pusių. Iš viršaus, iš apačios, iš šono, nutempk jį kur nors ant pietų stalo. Liepk loti/kniaukti/kalbėti. Valgyti su šakute. Stovėti ant galvos. Tada žiūrėk, kaip reaguoja mama, tėtis, močiutė. Ir nepamiršk spaudyti mygtuko. Tas pats tinka, jeigu esi prie jūros ir tau taip pasisekė, kad saulė leidžiasi. Tavo užduotis – padaryti taip, kad tas rutuliukas būtų kur nors per nuotraukos vidurį. Nuspaudei. OK. Turi ir ramu. Dabar apsisuk, daryk tikras nuotraukas, o ne mėgdžiok, pats nežinodamas ką. Nei ta saulė tau graži, nei tas dangus įdomus. Internete dar ne tokių matei. Fotografuok, kaip grožisi kiti. Prieik prie nepažįstamojo. Ir spausk mygtuką. Nesislėpk.

Na, o gėlės yra gražu. Todėl jas fotografuoti, kaip ir augintinius, galima visada. Jos išauga iš purvinos žemės. Gali išaugti kur nors šalia autostrados, nepaisant visų ant jų lapelių išmestų dulkių. Gėlės gali sodinti įtartina kaimynė, jos gali neprigyti ir nuvysti. Jos gali sudžiūti. Ir dar šimtai nuostabių dalykų gali atsitikti su jomis ir AP-LINK jas.

Vertinimo komisija:

Akvilė ANGLICKAITĖ
Robertas NARKUS
Milda ZABARAUSKAITĖ

2007 METŲ LIETUVOS MOKINIŲ FOTOGRAFIJOS KONKURSO
LAUREATAI IR PRIZININKAI

KONKURSO LAUREATAIS TAPO:

Goda Urbelionytė (17 m., Vilnius),
serija „Mano draugė – mano iškamša“
Gitana Vasaitytė (17 m., Kaunas), serija „Žaidimai“
Rūta Songailaitė (17 m., Vilnius), serija „Mergaitė LU“
Monika Kalytytė (17 m., Kaunas), fotokompozicija „Fragmentas“
Julija Matulytė (18 m., Vilnius), serija „justinas vienožinskis“
Karolina Macevičiūtė (15 m., Kaunas), serija „Išėjo...“
Deimantas Zaremba (18 m., Vilnius), serija „Portretai“
Aleksandra Caj (18 m., Vilnius), serija „Košmarai“
Gediminas Bernotas (18 m., Vilnius), serija „Nr. 2“
Daumantas Simėnas (17 m., Panevėžys),
serijos: „Fotofobija“ ir „Kitu kampu“

PASKATINAMIEJI PRIZAI SKIRTI:

Eglei Jociūtei (17 m., Kupiškis) už seriją „Žalia arbata mus nudažo“
Tadui Motiejūnui (18 m., Anykščiai) už seriją „Ateiviai“
Aurelijai Kupetytei (18 m., Ignalina) už seriją „Tik paspirk kamuolį“
Augustinui Šemeliui (16 m., Kaunas) už seriją „Leisti laiką“
Gabrielei Mišeikytei (16 m., Vilnius) už fotografijų seriją
Uršulei Miškinytei (14 m., Anykščiai) už fotografiją „Būsenos“
Gintarei Ačaitėi (17 m., Kaunas) už seriją „Nidoje“
Eglei Vasiliauskaitei (18 m., Anykščiai) už ciklą „Mano jausmai“
Monikai Kalytytei (17 m., Kaunas) už seriją „Trupinant tiesą“
Karolinai Macevičiūtei (14 m., Kaunas) už seriją „Bendrabučio prisilietimai“
Auksei Miliukaitei (16 m., Kaunas) už seriją „Čia – Lietuva, čia lietūs lyja“
Vytautui Navikui (15 m., Anykščiai) už seriją „Neleiskim Žemei žūti“
Paulinai Nešukaitytei (18 m., Kaunas) už seriją „Kanalas“
Silvijai Šukytei (14 m., Anykščiai) už seriją „Žaidimai“
Ievai Blaževičiūtei (16 m., Panevėžys) už fotografijų kolekciją

LIETUVOS FOTOMENININKŲ SĄJUNGOS
PRIZAI SKIRTI:

Gediminui Bernotui (Vilnius) – už seriją „Nr.2“
Godai Urbelionytei (Vilnius) – už seriją „Mano draugė – mano iškamša“
Domantui Kvedarui (Vilnius) – už portretų seriją

VARDINIAI PRIZAI SKIRTI:

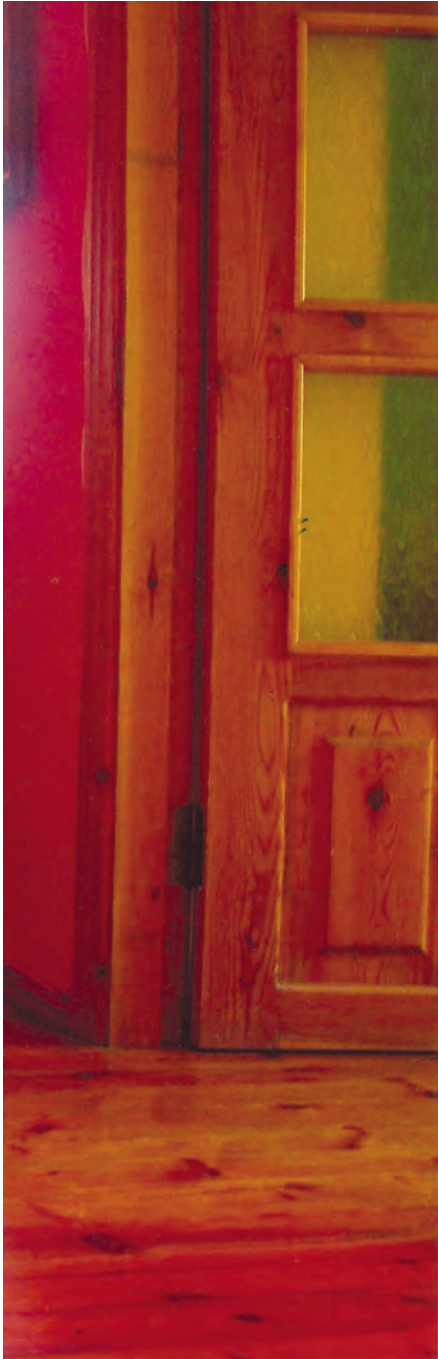
fotomenininko Antano Sutkaus prizas –
Julijai Matulytei (Vilnius) už seriją „justinas vienožinskis“
fotomenininko Stanislovo Žvirgždo prizas –
Karolinai Macevičiūtei (Kaunas) už seriją „Išėjo...“
fotomenininko Ugniaus Gelgudos prizas –
Monikai Kalytytei (Kaunas) už seriją „Trupinant tiesą“
fotomenininko Jono Dovydeno prizas –
Domantui Simėnui (Panevėžys) už seriją „Kitu kampu“

UAB *Fujifilm Lietuva* prizas –
Alminai Stankevič (Anykščiai) už fotografijas „Žaidimai“
Fotografų spaudos klubo prizas –
Augustinui Šemeliui (Kaunas) už seriją „Prisiminimai“

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Goda URBELIONYTĖ, 17 metų / years
Vilnius

Seriya: *Mano draugė – mano iškamša* / Series: *My friend – my jackstraw*

Goda URBELIONYTĖ, 17 metų / years
Vilnius

Seriija: *Mano draugė – mano iškamša* / Series: *My friend – my jackstraw*

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Deimantas ZAREMBA, 18 metų / years
Vilnius

Saulėtekis išduotas / Sunrise betrayed

Kas tu ? / Who are you?

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

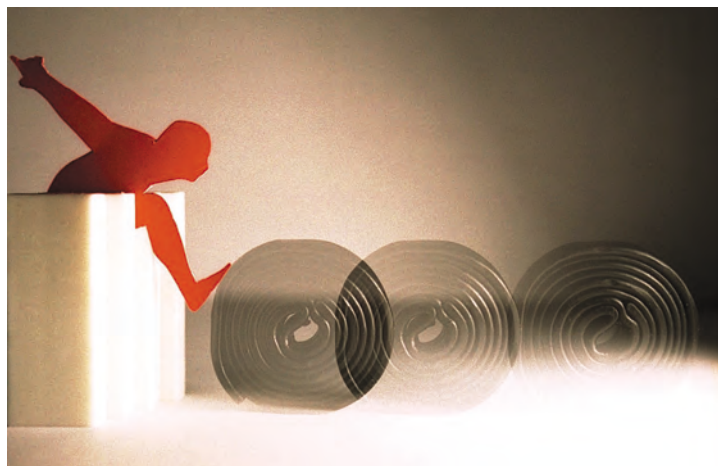
Daumantas SIMĖNAS, 17 metų / years
Panevėžys

Iš serijos *Kitu kampu* / From the series *From the other angle*

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Rūta SONGAILAITĖ, 18 metų / years
Vilnius

Žaidžiu žaidimą
Išskabytom domino akytėm.
Smagumėlis neišpasakytas.

(Nes šis procesas
Tam tikru metu
Apakina)

I'm playing a game
With browsed dominoes pips.
What a fun thing to do.

(Because such process
Sometimes
Perplexes and confuses)

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Monika KALYTYTĖ, 18 metų / years
Kaunas

Nesekioju paskui mūzas, ikonas ar štampus, stengiuosi daryti ką nors savito, gal kartais neišeina, bet jaunatviškas maksimalizmas neleidžia nuleisti rankų, ypač matant tiek daug talentingų buvusių ir esamų fotografų ir jų darbų. Fotografija apsigyveno pas mane netrumpam. Dažnai fotografuodama pagaunu azartą, kad ir kas tai būtų – daiktai, žmonės, improvizacijos, ieškojimai, pamatymo momentas. Idėja šokteli galvoje staigiai ir netikėtai, norisi ją išreikšti kuo skubiau, kad nedingtų pirmas išpūdis. Gana dažnai pasitaiko, jog mano minties išraiškos objektas ar jo sudėtinė dalis esu aš pati. Eksperimentai, jų gilinimas, progresas – tai man labai svarbu. Viliuosi, jog mano fotografijos kalba už mane ir kiekvienam žiūrovui asmeniškai. Visi save, savo visumą matome skirtingai, „savo akimis“. Tad ir aš stengiuosi piešti gyvenimo teatrą pagal save, šiandien vienaip, rytoj kitaip.

Monika KALYTYTĖ, 18 metų / years, Kaunas

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

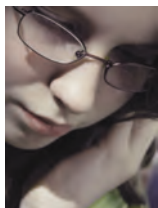
Silvija ŠUKYTĖ, 14 metų / years
Anykščiai

Žaidimai / Games

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Karolina MACEVIČIŪTĖ, 15 metų / years
Meninės fotografijos studija „Kadras“
Kaunas

Saulės spindulys, šviečiantis pro langą, plazdantys skalbiniai vėjyje... Tai mažos smulkmenos, maži stebuklai, kurie sako tau gyventi toliau...

Savo fotografijose dažniausiai užfiksuoju tas smulkmenas, kurios kažkuo mane sužavi, gal patraukia dėmesį savo paprastumu...

A ray of sun, threading through the window, laundry fluttering in the wind... Little things, little wonders urging you to live, to move onward...

In my photographs I usually fix those little things which charm me and captivate with simplicity..

Iš serijos *Bendrabučio prisilietimai* / From the series *Hostel touches*

Iš serijos *Išėjo...* / From the series *Gone away...*

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Ieva BLAŽEVIČIŪTĖ, 16 metų / years
Panevėžys

Manęs dažnai klausia, ką reiškia mano fotografijos, kokią mintį jose slepiu. Ogi nieko. Jokių minčių, jokių literatūrinių egzistencinių klausimų ar filosofinių pamąstymų. Tiesiog fotografuoju.

Natiurmortus bandau paversti gyvais ar įžvelgti tai, ko kiti nepastebi (dažnai straipsniuose apie fotografiją sutinkama frazė). Galbūt keistą formą, įdomią spalvą ar faktūrą. Bet minties jokios. Tik įspūdis. Kai spusteliu fotoaparato mygtuką, negalvoju „Būti ar nebūti?“ Taip tiesiog išeina.

Šiek tiek kitokie reikalai su portretais. Žmogus turi ką nors reikšti. Nesu sutikusi kiauro žmogaus, jis jau toks sutvėrimas, kad kažką laiko galvoje. Tačiau vėlgi, nebandau iš giliausių galvos kertelių ištraukti slapčiausias mintis. Žmogus atsiveria ne-

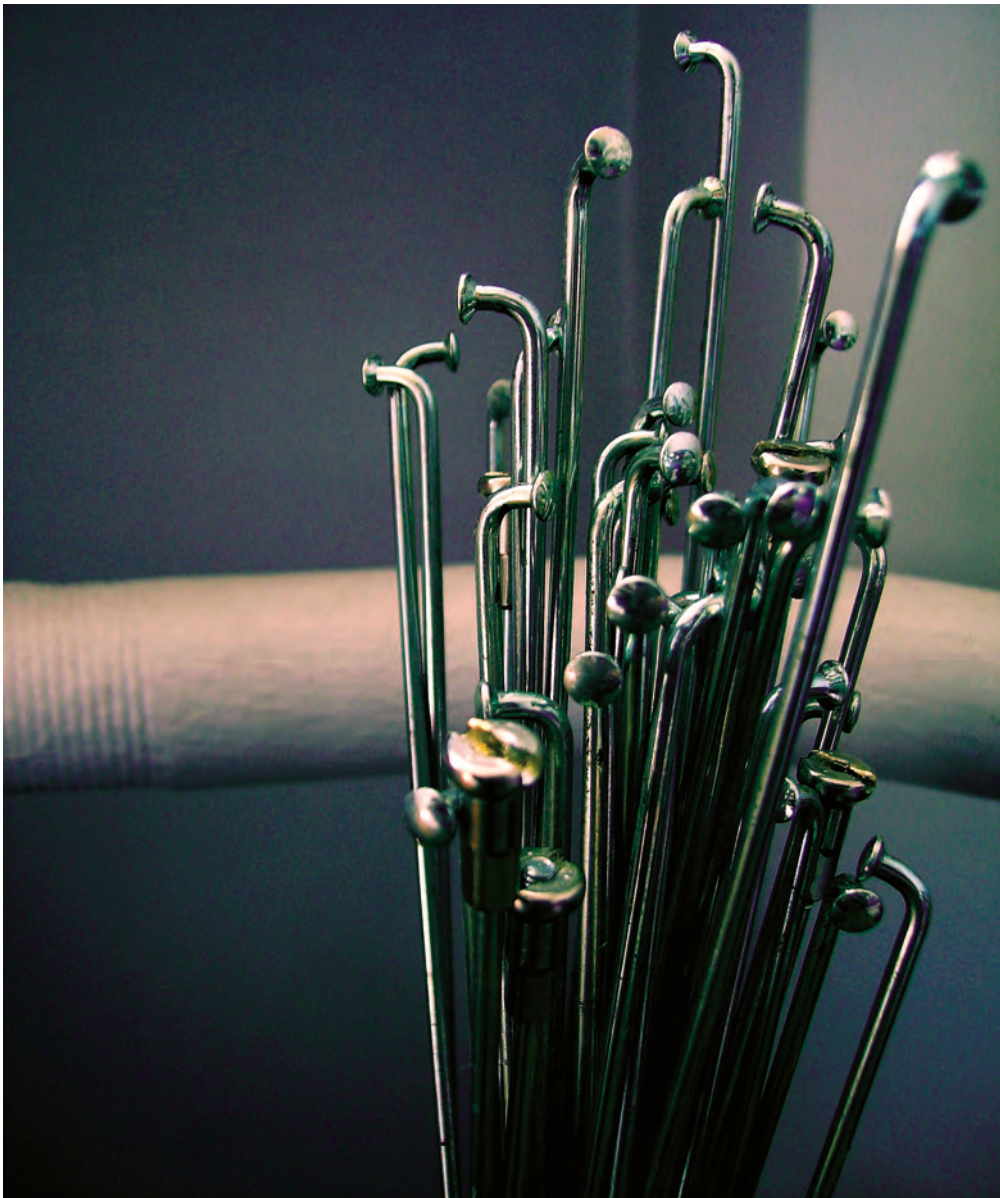
tikėtai (nors, aišku, fotografas turi įdėti daug pastangų), tačiau paslaptis lieka. To, ką užfiksuoja fotoaparatas žmogaus akyse, žodžiais nenuopasakosi. Reikia pamatyti.

Ir vėl tas nelemtas įspūdis.

Tad – ką reiškia mano fotografijos? (pauzė)

Kitas klausimas.

Smeigtukai / Pins

Often I hear questions about my photographs: what do they mean, what mind is hidden in them. No secret! No minds, no literary existential questions or philosophic reflections. I just photograph.

Still-lives I try to make lively or to reveal in them such things which are not noticed by the others (this phrase is often in the articles concerning photography). Maybe it's a strange, uncommon form, an interesting colour or facture. But no mind. Only impression. Pushing camera button I don't think "To be or not to be?" Everything happens naturally.

As for portraits, the matter is different. A man

must mean something. I have never met a leaky, hollow man. A man is a being with some kind of contents in his head. But speaking truly, I don't try to extract the innermost minds from the deepest corners of one's minds. A man opens his soul unsuspectedly, suddenly, by surprise (thought, it's true, the photographer's input is needful), but secret remains. The substance photo camera catches and fixes in man's eyes you can't describe in words. You must see it.

Oh, that hapless impression again...

So – what do my photographs mean? (pause)

Next question.

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Eglė JOCIŪTĖ, 17 metų / years
Kupiškis

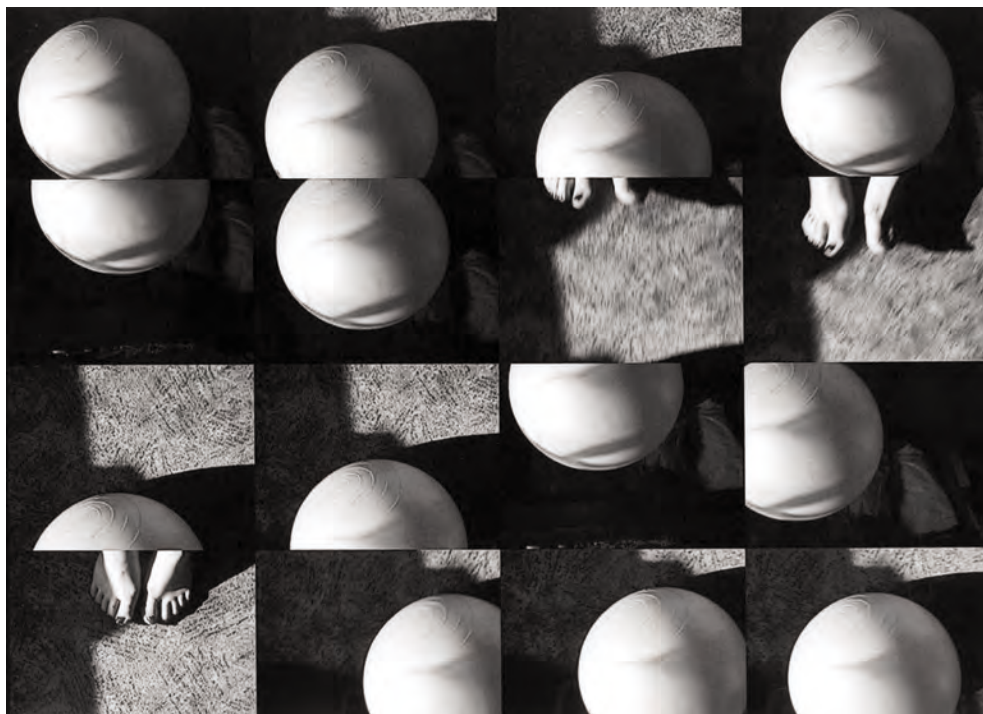
Žalia arbata mus nudažo / Green tea dyes us

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Aurelija KUPETYTĖ, 18 metų / years
Ignalina

Akys / Eyes

Tik paspirk kamuolį / Just kick a ball

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Aurelija KUPETYTĖ, 18 metų / years
Ignalina

Akys / Eyes

Tik paspirk kamuolį / Just kick a ball

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Augustinas ŠEMELIS, 16 metų / years
Kaunas

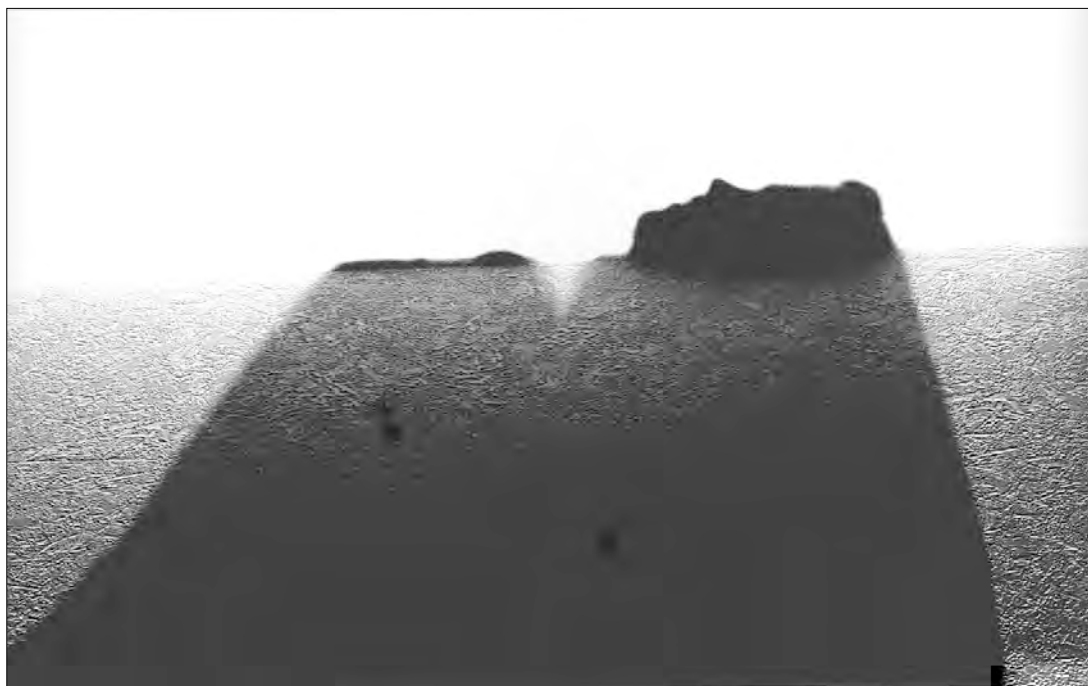

Leisti laiką / To spend time

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Gitana VASAITYTĖ, 17 metų / years
Kaunas

Žiūri į pirmąją fotografiją. Akimis prabėgi pro kitas.
Susimąstai... Žiūri. Mąstai... Žiūri. Juda. Stovi vietoje.
Juda į priekį. Sukasi. Mąstai... Gal? Žiūri. Aukštyn. Žemyn.
Mąstai... Apverti aukštyn kojomis. Gal? Forma. Vertikali. Horizontali.
Spalva. Žiūri. Spalvota? Susimąstai... Gal?
Žaidimas. Draugė vardu Ji. Gal?

Look at the first photograph. Cast a glance on the other.
Submerge yourself in minds... Look. Contemplate... Look. It moves. Stands still. Moves forward. Spins, rotates. Reflect... Maybe? Look. Upwards. Downward.
You're deep in your minds... Turn upside down. Maybe?
A form. Vertical. Horizontal.
Colour. Look. Coloured? You think. Maybe?
A game. A friend by name She. Maybe?

Žaidimai / Games

KONKURSO LAUREATŲ DARBAI

Gediminas BERNOTAS, 18 metų / years
Vilnius

Iš serijos *Neapibrėžtas laikas* / From the series *Undefined time*

Iš serijos *Iš istorijos* / From the series *From History*
Iš serijos *Neapibrėžtas laikas* / From the series *Undefined time*

MOKINIŲ KŪRYBA

Julija MATULYTĖ, 19 metų / years
Vilnius

NAKTINĖ DIPTICHŲ DALIS – TAPYBINĖ. NEFORMALI.

Parodyti savo santykį su objektu ir jį akcentuoti leidžia fotografijos, atliktos „šviestepio“ technika. Procesas reikalauja nemažai pastangų – dirbama tamsoje ir norimas rezultatas pasiekiamas tik atlikus daug dublių. Darbo eigoje vis geriau suprantama objekto forma, surandamas tinkamas apšvietimas. Koncentruotu šviesos srautu išskiriant ir pabrėžiant kompoziciją atskleidžiamas mano pačios požiūris į natiurmortą – tai ne elementari edukacinė priemonė, o savarankiškas meno kūrinys. Tačiau „šviestepiu“ atliktos fotografijos ne tik dokumentuoja, jos peržengia įprastos reprodukcijos ribas, pačios pretenduoja tapti savarankiškais meno kūriniais – mano subjektyviu prisilietimu prie kito asmens sukurto natiurmorto – meno objekto. Kartais bandau ieškoti juose prasmų, kartais iš paties menininko lūpų išgirstu įprasminimą – liudijimą, kad tai nėra atsiktinių daiktų sanakaupa ar kompozicinė užduotis, o kažkas daugiau, asmeninės patirties refleksija. Aš pati esu daugybės vaikų, tapusių dėstytojų susatytus natiurmortus, tarpe. Tiksliau, kaip ir aš, interpretavusių – mes nevalingai keitem prasmes, tyčia/netyčia deformavom spalvas, formas, planus. Visiškai negalvojom, kad už daiktų gali slėptis kažkas daugiau. Susimąstyti apie tai ir nutapyti darbą žibintuvėlio šviesa pasirodė ne mažiau sudėtinga nei dirbti dažais ir teptuku. Ne mažiau ir subjektyvu.

DIENINĖ DIPTICHŲ DALIS – OBJEKTINĖ. FORMALI.

Nepalikti vien tik savo subjektyvaus santykio su minėtais objektais, bet įrodyti jų, kaip meno kūrinių, individualumą ir savarankiškumą galima tik vienu būdu – dokumentacija. Parodyti jų gryną pavidalą ir esmę – tai žymiai svarbiau, nei pačią pažaisti prasmėmis ar šviesa. Norėjau ištraukti juos iš laikinos ir kintančios egzistencijos, nutraukti buitinius saitus, taip pat ir minėtas interpretacijas. Tačiau tik palikdama jų „gimtąją“ struktūrą „gimtoje“ aplinkoje galėjau išsaugoti autentišką. Apvalydama sienas ir grindis, užgrūstas mokyklos inventoriumi ir vaikų darbais, atkartojančiais natiurmortą, virš kurio kabo, tai, kas visa užgožia ir paverčia kasdienybės vergu, bedvase mokomąja priemone, stebėjau daiktų virsmą objektais. Atsiradę ekspozicinę primenančioje tuščioje erdvėje ir išskirti, bet neatskirti nuo konteksto, jie priblo, tapo individualiomis pilnavertėmis skulptūrinėmis grupėmis. Svariais, pačiais už save kalbančiais objektais.

Akimirką pasirodė, kad pavyko prisiliesti prie tos trapios ribos tarp tradicinio ir konceptualaus meno.

Iš serijos *justinas vienožinski*

Diptichas *vytautas dubauskas*
vygantas paukštė
jonas vaitiekūnas
justinas vaitiekūnas

PICTORIAL PART
OF THE DIPTYCHS DONE AT NIGHT.
INFORMAL.

To show your relationship with an object and emphasize it – this is possible by photography done using the ‘light brush’ technique. The process itself requires a lot of effort – you have to work in the dark and only after numerous shots the desired result is achieved. During the working time the form of an object is understood better and better and proper illumination is found. Extracting and accentuating composition by the flow of concentrated light reveals my notion on the still life. It is not an elementary educational tool, but an independent art work. However pictures done with the ‘lightbrush’ do not only document, they exceed the bounds of an ordinary reproduction. They also claim to become an independent piece of art – it is my subjective touch with another person’s created object, it is my personal view. Sometimes I do try to find the meaning in still lifes, sometimes I just hear about it from the artist himself – it is the evidence that it isn’t just a bunch of accidental belongings or a compositional exercise, but something more, which is based on a personal person’s reflection. I myself am among that crowd of children who painted these still lifes. Not only did we paint, but we also interpreted them. We unconsciously changed the meanings, deformed the colours, forms, fore- and backgrounds – on purpose or by accident. We didn’t think that there could be something more hiding behind the still life. It was no easier to ponder over this and paint a piece of work with a torchlight. And it was no less subjective to work with paint and brush.

OBJECTIVE PART OF THE DIPTYCHS
DONE IN DAYLIGHT.
FORMAL.

Not only to leave your subjective relationship with the still lifes, but to prove their individuality and independence as if they were art works – the only way to show it is documentation.

To show their pure appearance and essence was much more important to play with light or meaning. I wanted to drag them out from that transient existence, to break those superficial ties and earlier mentioned interpretations. Though only by leaving their ‘native’ structure in their ‘native’ surrounding I could have saved the authenticity.

I had to purify the walls and floors, which were buried in the school inventory and pupils’ works, repeating the still life hung above. All the work and inventory shields the still life and makes it a slave to daily routine; a soulless educational tool. While doing this I observed how belongings became objects. Once they appeared in an exposition-like empty space and were extracted, yet not distracted from their context, they started to speak; they became independent, full-valued sculptural groups. They became objects that are strong and can speak for themselves.

At a single glimpse it seemed to me that I had managed to touch that boundary between traditional and conceptual art.

Text and translation by Julija MATULYTĖ, 19 years, Vilnius

From the series *justinas vienožinski*

Diptychs *vytautas dubauskas*
vygantas paukštė
jonas vaitiekūnas
justinas vaitiekūnas

MOKINIŲ KŪRYBA

Uršulė POLOVINKINA, 17 metų / years
Vilnius

1

ŠTAI KAIP GYVENU AŠ

Ne visada pavyksta išreikšti save įprastais būdais. Sunku kitam papasakoti, kaip gyveni ar kur gyveni. Juk ne visuomet esame ten, kur norėtumėm būti, ir ten, kur įsivaizduoja mus aplinkiniai žmonės.

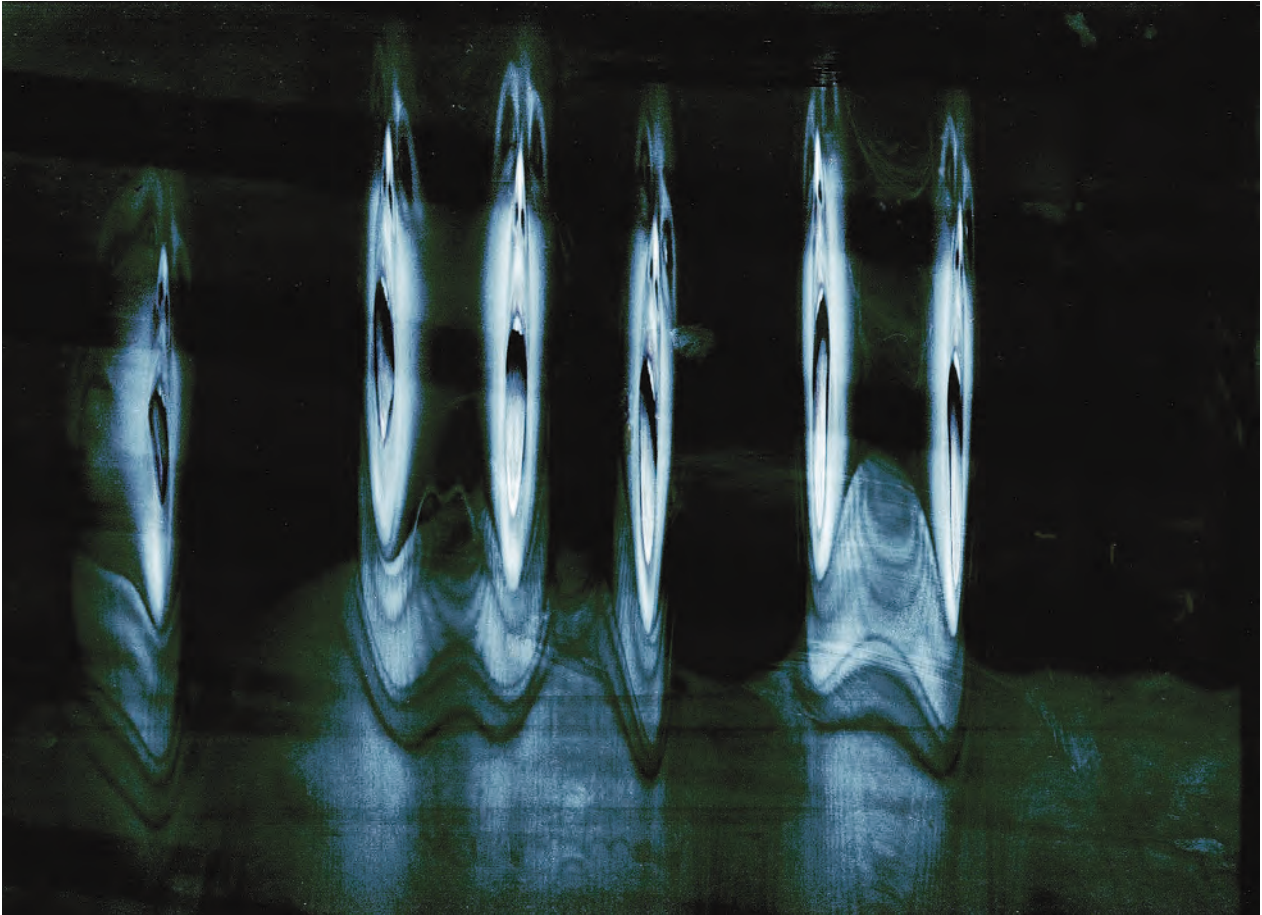
Būna, paklausia: „O kaip tu gyveni?“ Ir, regis, nei apibūdinsi, nei atpasakosi.

Emocijų antplūdis suteikia tam tikro nestabilumo. Gali drąsiai atsakyti: „Jaučiuosi kaip po vandeniu“, „Kaip kosmose“, „Kaip skruzdėliukas miške“.

O tuomet ir pradedi mąstyti, kaip atvaizduoti, kaip tu jautiesi, kur gyveni. Imamės įvairiausių būdų.

Norint susikurti tave supančią aplinką juk daug ir nereikia. Regis, pastversi aplink save esančius daiktus ir įsiamžinsi, tačiau ne visada viskas taip paprasta, kaip atrodo.

Štai kaip gyvenu aš. O kaip TU?

2

Self-expression is not always possible by common means. It's so difficult to tell someone about your life. So often we can't choose our location or can't be there where others imagine us to be.

Sometimes it happens that someone asks: "How are you?" But it's impossible to describe or to tell your story.

Emotions make us unstable. So your possible answer can be something like "I feel myself as if I were under water", "Like in space", "Like little ant in the forest" or some kind of it.

And then you start thinking about the means of expressing your condition and feelings. There are many ways to do it.

You needn't much to create your surrounding. It seems you'll capture any thing and eternalize. It's not always so as it seems.

That's the way I live. And HOW you do?

3

NeFoto / NotPhoto

1 *Aš pati dažnai jaučiuosi lyg plaukiočiau vandeny kaip undinė. Tai man reikia akvariumo, tai man trūksta oro. / As for me, often I feel myself like a seamaid paddling in the water. One moment I need aquarium, the other I starve for air.*

2 *O kai reikia spėti visur, bet nespėji niekur.. / And when you must be at some places in time, you're at none...*

3 *Kartais, būna, jaučiuosi lyg uždaryta plastikiniame maišelyje. / Sometimes I feel closed in a plastic sack.*

Uršulė POLOVINKINA, 17 metų / years
Vilnius

GATVĒS MUZIKANTAI

Street Musicians

MOKINIŲ KŪRYBA

Ramunė ŠLIKAITĖ, 14 metų / years
Vilnius

Iš serijos *Gatvės muzikantai* / From the series *Street Musicians*

LAIŠKAI IŠ LONDONO

Prisidedu prie rašančių apie studijas Anglijoje, tik jokiū būdu neagituojū emigruoti. Tiesiog noriu papasakot, ką patyriau per nepilnus metus dviejuose universitetuose. Pati labai domiuosi fotografija, tai pagrindinė mano saviraiškos priemonė. Bet gavusi išsilavinimą dailės mokykloje, negalėjau išsižadėti ir kitų raiškos būdų. Mano pasirinkti kursai – multidiscipliniai, todėl sąlygos, apie kurias rašau, fotografijoje besispecializuojančiuose kursuose gali būti geresnės.

Techninės galimybės – nuostabios, darbo vietų – mažiausiai po 15, tiek spalvotos, tiek juodai baltos fotografijos laboratorijoj, mažiausiai 3 studijos su visomis įmanomomis apšvietimo galimybėmis. Didžiulis kamerų pasirinkimas (jų nuoma nemokama, nuo vienos dienos iki motyvuotai pagrištos savaitės): 35 mm, vidutinio formato ir plačiajuostės kameros. Tam tikros institucijos siūlo ir senąsias. Juostos ryškinamos universitete, teikiamos skaitmeninės spaudos paslaugos. Spausdinimas iš juostos laboratorijoje: spalvota fotografija – sausuojū būdu, juodai balta – tradiciniu. Laboratorijose puikūs veikiantys didintuvai, chemikalai keičiami kas rytą, technika tikrinama kas vakarą. Jeigu dirbdamas staiga pasimetei ir nežinai, ką daryt toliau, visada gali pasikviesti „technician“ – dažniausiai labai sumanų ir *atsipūtusių* vyruką, kuris apie technologijas žino viską, ko nė neįtari, kad galima žinoti.

Bibliotekos su dešimtimis tūkstančių tomų apie meną, gyvenimą ir fotografiją – nuo technikos pradžiamokslų iki pastarųjų 20 metų pasaulinių žurnalų archyvo; krūvomis žymiausių ir mažiau žinomų leidyklų albumų; didžiuliai internetiniai archyvai, narystė kuriuose mirtingam piliečiui kainuoja šimtus svarų; didžiuliai vaizdo ir garso įrašų archyvai. Pati biblioteka – insomnikų šventovė – dirba visą parą, išduoda nuo 12 vienetų asmeniui porai savaitių. Visos lyderiaujančios multimedijos programos įdiegtos visuose bibliotekos kompiuteriuose, kurių nuo 50 iki 150, Apple ir PC, ir kuriais gali naudotis dieną naktį; visuose kampuose prikišta spausdintuvų, skanerių ir kitų naudingų prietaisų. Ir aš tikrai ką nors pamirštu paminti.

Dėstytojai tokie atsargūs, kad net darosi neįauku, stebina jų švelni ir apgalvota kritika, atvirumas visoms įmanomoms idėjoms. Truputį trikdo kitoks bendrakursių mąstymas, staiga supranti, kad visgi į gyvenimą visi žiūri pro savo kultūros

prizmę. Savimotyvacija paremtos studijos, jokių egzaminų, vienas kitą keičiantys projektai, lydimi privalomų dienoraščių su tavo mintimis, darbo procesu, lankytom galerijom ir viskuo, kas gali būti susieta su tavo projektu. Jei ausylai klausaisi, kasdien išmoksti ko nors keisto ir nuostabaus. Pradedi vertinti tai, kas anksčiau atrodė didžiausiu šlamštu, susidomi tuo, kas atrodė pasenusi nuobodybė. Baisiausia, kad supranti, kiek daug nežinai ir kiek daug galimybių sužinoti.

Taip, galimybių užjūryje žymiai daugiau – techninių, profesinių, finansinių. Čia, kalbėkime apie Londoną, 183 muziejai ar galerijos. Čia visi lyderiaujantys institutai – filmų, foto, nesvarbu ką paimitum; čia gali užsukti į Tate Modern ir žvilgtelt į Dubuffet, kitą kartą pusvalandį sėdėti Rothko koplyčioje. Ketvirtadienio naktį nusikast iki Vynner Street, kur vieną naktį atsidaro visos galerijos ir vaišina menu/vynu, – nesvarbu, ko atėjai. Koncertai, spektakliai, gyvų legendų paskaitos muziejuose...

Tai mikroskopinė dalelė intensyvaus čionykščio kultūrinio gyvenimo. Bet, kad galėtum leisti sau nardyti kultūros jūroj, ramiai miegotum savo išsinuomotoje lovoje, valgytum ne tik nukainotą maistą ir kartais nuskrustum namo, turi arti kaip arklys, kaip eilinis Rytų Europos emigrantas. Taip bandydamas išgyventi, pagauni save škėmiškoje ranka-rankena stadijoje, kai neberūpi niekas, tik mechaniškai atliekama pareiga. Jei atvažiuoji studijuoti vienas, dažnai prikandi lūpą, matydamas, kaip lengvai gyvena tie, kurie drauge. Jei myli kalbos skonį, jautiesi neįgalus, nes negali pasakyti visko, ką norėtum ir taip, kaip žinai, kad galėtum. Kaip nuvalkiota – bet viskam sava kaina. Kažką gaudamas tikrai kita aukoji. Bet pagaliau nesvarbu, kur gyveni ir ką mokais – visos galimybės tavo kaulinėje dėžutėje. Jei esi atviras, pajėgi mąstyti ir domėtis, jei bandai vertinti, klausyti ir klausti, – nebesvarbu, kuriam pasaulio taške esi. Technika ištobulinama lengviau negu mąstymas. Turi žvelgti už horizonto. Svarbiausia – neužsidauryti savoje erdvėje. Nesvarbu, ar tai Kupiškis, ar tavo kambarys Londono priemiestyje.

Juliya MATULYŲĖ

University of Westminster, BA Mixed Media Fine Art, pirmi metai

Londonas

SVEIKI, FOTOGRAFIEČIAI!

vė lauknešėlį į antrais namais tapusią Angliją. Jau beveik dvejus metus studijuju viename Londono koledžų. Fotografija mano gyvenime atsirado, kai buvau 11 metų. Tada pradėjau lankyti Kauno moksleivių techninės kūrybos centro fotostudiją „Kadras“. Teko fotografuoti ir rašyti straipsnius „Respublikai“, „Kauno dienai“ ir „Nemunui“, tad ragavau ir fotožurnalisto skanumynų (ar kartu-mų?). Koledže studijuju medijos dalykus ir fotografiją (Media in Moving Image Production ir Photography).

Taigi „Moksleivių fotografiją“ parvežiau dėstytojais ir grupės draugams. Man regis, mes fotografija kvėpuojam: matytumėt, kas darosi egzaminu metu, kai klijuojam ir dėliojam milžiniškus lapus, pilnus nuotraukų. Fotografija pusryčiams, pietums ir vakarienei, – gal todėl ir nutariau atsiųsti keletą savo darbų. Ką jūs, nė kiek nepavydžiu bičiuliams ir kolegoms už jų publikuojamus darbus – pačiai teko patirti, ką reiškia, kai tavo darbą

Jums rašo Irmantė. Naujusias jūsų leidinio numeris į rankas pateko, kai paskutinį kartą buvau grįžusi Lietuvon. Fotografijos biūro vadovė įda-

vertina ne tik spauda, bet ir tarptautinė publika. Su kitais aš norėčiau pasidalinti savo vaizdais ir netgi, sakyčiau, savo pasaulio supratimu. Keli mano klasės draugai taip pat susidomėjo ir nori atsiųsti savo darbus. Mano bendramoksliai nemoka lietuviškai, bet jie puikiai dainuoja „Du gaidelius“. Visi yra labai skirtingi ir savaip reiškiantys savo požiūrį, tad net neabejoju, jog greitai laiku sulauksite dar kelių laiškelių iš Karalystės.

Naudoju analoginį (seną gerą juostinį) Canon'ą ir šioms nuotraukoms daugiausia 400 Ilfordo juosteles. Jaučiuosi priklausoma nuo ryškalo ir fiksažo kvapo laboratorijoje ir kartais net savo pietų pertraukas praleidžiu ten (štai jums ir fotografija pietums).

Aš mokausi paskutiniuosius metus Londono koledže (Leyton Sixth Form College). (Ir mėgstu gerti karštą šokoladą Shaftesbury Avenue esančioje kavinėje ir pro langą stebėti žmones). Darbų serija „Belvedere“ atsirado įkvėpta fotografės F. Vudman (Francesca Woodman, 1958–1981) darbų, matytų vienoje parodoje Londone. Pajutau ne tik jos darbų, bet ir gyvenimo įtaką.

Fotografija man yra kaip pasakos iš mažų metalinių dėžučių mėtiniam saldainiams. Tai jaukus, kai šalta, ir gaiva tvankumoje. Garsas, kurį girdi eidamas rudeniniais lapais tuščiose gatvėse ir kvapas pievų močiutės pievoj.

Fotografija nesikeičia, keičiasi tik jos stebėtojas: jis užauga ir kitaip pamato vaizdus. O fotografas brėsdamas supranta, kaip gera buvo būti

nerūpestingose dienoje, ir prisiekinėja nenoriš užaugti. O fotografijų niekas nesupranta, nes visi jas jaučia. Jeigu tu tai išgyveni pats, tai tavo nuotrauka gyvens kitus gyvenimus kituose žmonėse. Jie eis gelsvais lapais, rankose laikydami saldaičius, ir ramiai kvėpuos vakaro vėsuma.

Irmantė SUNGAILAITĖ, 18 m.
Anglija

HI, COLLEAGUES!

I'm Irmantė. I've got the last issue of the *Students' Photography* when I visited Lithuania the last time. My photography hobby group teacher gave me some kind of fairing to take to England, my second homeland. Nearly two years I've spent at one of London colleges. Photography came to my life when I was 11. Then I began to attend photo studio "Kadras" at Kaunas Youth Technical Creativity Centre. Also I proposed photographs and articles to the dailies "Respublika", "Kauno diena", the magazine "Nemunas". So I've tried both sweetness and bitter of photo journalist's bread. The objects of my studies in college are Media in Moving Image Production and Photography).

So I brought the issue to my teacher and classmates. I should say we need photography as air, we can't live without it, and you would believe me if you saw us preparing for exams, arranging huge sheets of photographs for exposition. Photography for breakfast, dinner and supper. Maybe such was the reason to send you some of my works. Don't think I burn with envy that photo works of my friends and colleagues are published. That unreal feeling when your work is appreciated not only by press but also by international public I know myself. I'd like to share my images and I'd say my perception of the world with other people... Some of my classmates got interested in our issue and said they wanted to offer their photo works. They do not speak Lithuanian, but they can perform Lithuanian folk song "Du gaideliai" capably. All of my school fellows are very different and everyone of them expresses his point of view in his own way. So I have no doubt

that soon you'll get some messages from UK.

I use analogical – good old tape camera Canon and for the most of these photos 400 Ilford tape. I'm nearly an addict (not drug – the smell of developer and fixer addict!), and sometimes I spend my dinner time in laboratory (I mentioned photography for dinner).

This year is my last year at London Leyton Sixth Form College. (And I like to drink hot chocolate at Shaftesbury Avenue cafe sitting and watching at passers-by). The series 'Belvedere' appeared influenced by Francesca Woodman (1958–1981), the photographer, whose works I saw exposed in London. I felt the influence not only of her photographs but by her life story also.

I consider photography a fairy tale hidden in a tiny metal box for menthol candies. It means cosiness in cold and fresh in swelter. The sound you hear walking in empty streets, autumn leaves underfoot, and the smell of granny's meadows

Photography doesn't change. Its beholder does; he grows up and perceives and appreciates images his own way. Photographer with age understands how wonderful were careless, free of any days and swears his denial to grow up. Photographs are not understood – they are felt. If you've experienced it yourself, your works will have their other lives in the hearts of other people. They will go downstreet raking yellow fallen leaves, with candies in their hands and quietly breathing and tasting the cool of the evening.

Irmantė SUNGAILAITĖ, 18 years
England

POKALBIAI SU FOTOMENININKAIS

MOTERIŠKUMO SAMPRATA FOTOGRAFIJOJE

Viljamas Henris Foksas Talbotas, Anri Kartjė-Bresonas, Irvingas Penas, Helmutas Niutonas... Gana ilgą laiką buvo manoma, kad fotografija - vyriškas užsiėmimas. Šiai nuomonei tapus tradicija, Lietuvoje užaugo kelios kartos puikių fotografų, kurių dauguma – vyrai: Antanas Sutkus, Aleksandras Macijauskas, Romualdas Rakauskas... Tarp žymiausių Lietuvos fotografų sunku rasti moterišką pavardę. Moterys fotografijoje dažniau buvo ne menininkės, bet meno objektai, modeliai. Paradoksalu, bet dabar daugumą lankančiųjų fotografijos būrelius ar universitetuose studijuojančiųjų fotografiją sudaro merginos. Taigi kaip yra iš tiesų, ar sunku moteriai tapti gera ir žinoma fotografe?

Nusprendėme pakalbinti būtent moteris fotografas: **Laimą Geležiūtę** ir **Snieguolę Michelkevičiūtę**. Šios dvi žinomos Kauno fotomenininkės pasuko visiškai skirtingais fotografijos keliais. Tai jaučiasi pabendraurus su jomis vos kelias valandas. Pabandykite tai pajusti ir jūs.

Laima Geležiūtė gimė ir augo Kaune, fotografuoti pradėjo 1977 metais. Pirmas jos mokytojas

buvo P. Karpavičius. Nuo 1997 m. Lietuvos fotomenininkų sąjungos narė. Pastaruosius 15 metų fotografė intensyviai dirba reklamos srityje. Svarbiausi darbai: „Daiktai“, „Žvaigždės“, „Aktai“, „Jis ir Ji“, „Pro raktų skylutę“. Savo kūrybą ji vadina salonine fotografija.

Snieguolė Michelkevičiūtė nuo 1992 m. Lietuvos fotomenininkų sąjungos narė. Nuo 1992 m. dirba Lietuvos fotomenininkų sąjungos Kauno skyriaus *Fujifilm* fotogalerijos vedėja.

1998 m. priimta į Tarptautinę fotografų asociaciją (AFIAP).

1999 m. suteiktas Tarptautinės meninės fotografijos federacijos (FIAP) fotografės menininkės (AFIAP) garbės vardas. Svarbiausi darbai: „Mano vaikai“, „Portretai“, „Lietuvos žirgai“, „Šunys“, „Kauno jaunimo teatras“, „Kaimo kasdienybė“, „Vengrija“, „Dangus ir smėlis“, „Baikalas“, „Koplytstulpiai“, „Mis fotoparodija“, „Moterų aktai“, „Moteris apie vyrus“, „Menininkų vasara“, „Portretai“.

Jos kūrybos stilius – tai provokuojanti savianalizė, sumišusi su psichologiniu iššūkiu visiems ir viskam, – tai sąmoningas kūrybinių stereotipų ir puritoniškos etikos normų paneigimas, sietinas su „moteriškojo požiūrio“ atsiradimu.

Kokie trys Jūsų būdo bruožai labiausiai padeda darbe?

L. G. *Komunikabilumas, charakterio greitumas, humoro jausmas.*

S. M. *Kuriame? Ar dėstytojos, ar Fujifilm galerijos vedėjos, ar fotografavime? Kuriame iš jų? O, jei visuose, tai - užsispyrimas, kantrybė, valia.*

Gal galėtumėte papasakoti kokią nors istoriją iš savo gyvenimo, kuri atskleistų Jus kaip asmenybę, kaip fotografe?

L. G. *Kad atskleistų ir kaip asmenybę, ir kaip fotografe... Tikrai nežinau. Daug tų istorijų... Geriau ateikit į studiją ir patys pamatysit. Geriau vieną kartą pamatyt, negu ...*

S. M. *Mes visi asmenybės. Man sako: „Tu nepatenkinta gyvenimu, bet tu pagalvok, ką tu pasieki gyvenime!“ Turbūt tai ir yra tas didysis atskleidimas. Visur užsispyrimas, visur noras įrodyti, kad esi geriausia, tai dabar sau sakau, kad turiu kuo didžiuotis.*

Koks fotografuojamas objektas yra priimtinausias, mėgstamiausias?

L. G. *Be abejo, vaikai. Jie tokie natūralūs, ateina ir klausia: „Kas čia? Kodėl čia? Aš noriu šito“. Jie daro viską, ką jie nori. Yra sunku, nes tu turi tapti jų amžiaus. Būna, kad studijoje ropoji ant kelių kartu su jais, pažaidi su jų mašinytėm, bet visada žaidi su jais ir su kamera, nes jie nepozuoja, tu juos gaudai. O kai paimi nuotrauką, atrodo, kad pozavo. Ir žvėris smagu fotografuoti. Jie nereikalauja grožio, tik jų šeiminiškai to reikalauja. Iš tikrųjų smagu fotografuoti viską, tik ne žmogų, nes per 30 metų prisisotinau tų reikalavimų, norų...*

S. M. *Žirgai, arkliai... Kaip sakė Nidos seminare – „sužmoginti žirgai“. Tikri žirgai, kurie gyvena savo gyvenimą, kur nesikiša žmogus. Tokie žirgai man labiausiai ir patinka. Jie nuostabiau gyvūnai, ko gero, po šunų, nes šunį turi kasdien, o žirgą – labai retai. Jo psichologiją perprasti yra gana sunku, jei jo nepažįsti, ir fotografuoti vien tik jo riestą pasturgalį tai nepasakytiau, kad yra labai įdomu. Bet kai žirgus perpranti – tikrai įdomu. Kiek žmogus yra žiaurus ir niekšas... Pavyzdžiui, yra žąslai, kurie išplėšia liežuvį nuo tampymo ir žirgas yra smaugiamas, ir į kaulą pasagos yra įkalamos. Visa tai yra beprotybė. Aš neišsivaizduoju, kiek ilgai tešis tokie žmogaus žiaurumai. Lygiai kaip bulių kautynės. Už ką jiems? Už ką žudomas tas gyvulys?*

Ar mėgstate fotografuoti save?

Snieguolė Michelkevičiūtė

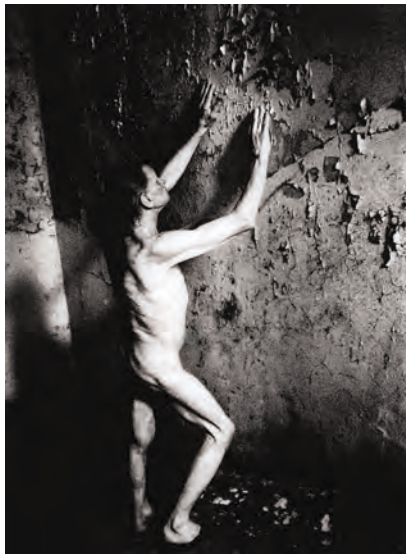
L. G. *Nelabai. Kol paruoši fotoaparata, kol nubėgi, jau būna vėlu, o tu dar nespėji pasiruošti pozavimui. Paskutinį kartą, kai fotografavau save, iš 40 nuotraukų tik 10 buvo gerų. Smagiau fotografuoti kitus.*

S. M. *O! Aš ir nepabrėžiau, kad išmokau fotografuoti fotografuodama save. Po to buvo tarpas, kokių 20 metų, kai nefotografavau autoportretų. Jautėsi didelis skirtumas: buvau 16–20 metų ir stauga 40-ies metų „babanė“ kažkokia. Čia – vaikas, o čia – ... Labai gailiuosi, kad to laiko neišnaudojau. Aišku, vaikų auginimas, serijų darymas ir atėmė man tą laiką.*

Dauguma žymiausių pasaulio fotografų yra vyrai, o ar sunku įsitvirtinti moteriai?

L. G. *Sunku... Nes moteriai gyvenime duota kitaip – gimdyti vaikus, juos auginti, o kas tai aukoja, tas tampa įžymiu arba daro gerus dalykus. Aš nežinau nė vienos moters fotografės, kuri būtų nepaaukojusi savo asmeninio gyvenimo dėl fotografijos.*

S. M. *Taip, yra sunku. Vyrai net nemano, kad tu gali būti fotografe, kad moteris gali kažką matyti, suprasti, kažką sugeba, nes tai yra vyriška profesija. Bet aš nieko vyriško čia nematau, nes pasaulyje senų seniausiai moterys fotografuoja.*

Snieguolė MICHELKEVIČIŪTĖ

Iš serijos *Moteris apie vyrus*. Ciklas *Filmavimo aikštelėje*. 1999 m.

From the series *Woman about men*. Cycle *At the set*. 1999

Kai man reikėjo rašyti straipsnius apie fotografiją, perskaičiau be galo daug archyvų medžiagos ir radau, kad apie 45% prieškarinio fotografų buvo moterys, ko mes nežinome; dažniausiai fotografų žmonos, seserys taip pat fotografuodavo, tik ant pačių nuotraukų pasirašydavo vyras... Kodėl tokio fotografo kaip Baulas nuotraukos yra itin švelnios? Juk jaučiasi moters ranka.

Kokių fotografų darbai Jums patinka?

L. G. Dichavičiaus, Rakausko, Aleksandravičiaus portretai, Butyrino. O iš moterų tai gal Vaiva Abromaitytė, Violeta Bubelytė, Vėtrė Antanavičiūtė. Jų nuotraukose jaučiasi subtilumas, fantazija, vizijos. O pasaulio mastu madų fotografai Helmutas Niutonas, vokiečių Klausas Görg. Taip pat man imponuoja Beverli Šiubar kūryba.

S. M. Man daug kas patinka... A. Macijausko,

A. Kartjė-Bresono kūryba. Praktiškai visi reportažai. Tik nufotografavai, ir jau kitą sekundę tai yra dokumentika. Šiaip man labiau patinka fotografijos darbai, kurie yra senesnės kartos. Jie yra subtilūs. Dabar daroma didžiulė masė fotografijų, bet dauguma žmonių nemoka atsirinkti darbų. Tai yra svarbiausia. Nesvarbu, ką tu padarei, svarbu, ką tu atsirinkai, nes tas atsirinkimas yra labai sudėtingas.

Kaip manote, ar dabar fotografija klesti?

L. G. Apskritai, jei kalbėsime apie meninės fotografijos klestėjimą, tai lietuvių fotografija turi tvirtas pozicijas. Bet man Lietuvos fotografijoje trūksta jaunimo. Aišku, yra Česonis, yra Kavaliauskas, bet man trūksta naujų vėjų, daugiau fantazijos. Gal aš ko nors nežinau, gal trūksta laiko tuo domėtis, bet fotografijoje trūksta jaunimo. Jaunime, darykite ką nors kitaip!

S. M. Taip. Visur klesti. Net ir meninė fotografija. Pažiūrėkit, kiekvienas žinomas ar nežinomas fotomenininkas susikuria savo internetines svetaines, kur deda savo nuotraukas, tik žinok pavardę ir surasi. O kiek albumų yra leidžiamas. Fotografija dabar Lietuvoje tikrai klesti. O pasaulyje ji klestėjo ir klesti, ir klestės. Ji yra pripažinta meno rūšis.

Kaip Jūs apibūdintumėte kitos Kauno fotografės kūrybą?

L. G. Man asmeniškai Snieguolės Michelkevičiūtės kūryba nesuprantama. Mano visai kitas po-

žiūris į fotografavimą. Atvirai tariant, mūsų požiūriai nesutampa. Mes visai skirtingos. Jos kūryba yra drastiška, tiesmuka. Tai yra ne mano stilius. Bet tai yra tik mano nuomonė.

S. M. Laimos Geležiuotės kūryba ekscentriška, spalvinga. Ryškios spalvos – tai jos stilius. Vieniems patinka, kitiems nepatinka. Vieni laiko menu, kiti – kiču. Vieni laiko reklama, kiti – pigia produkcija. Yra įvairiausių nuomonių. Jos stilius jaučiasi visur: ir aprangoje, ir makiaže, ir fotografijose. Galbūt žiauru, bet tai – mano nuomonė. Iš kitos pusės, džiugu, kad ji turi savo stilių ir jo laikosi.

O apskritai ar džiaugiatės, kad esate fotografė, ar ne?

L. G. Taip, labai dėkinga likimui, kad tapau fotografe. Man ne tik patinka fotografuoti, bet ir bendrauti su žmonėmis, nors tai nėra lengva. Geras fotografas tas, kuris užmezga kontaktą su fotografuojamu žmogumi ir išpildo jo norus. Nors aš savęs fotomenininke nelaukau, malonu, kai žmogus atsiimdamas fonuotrauką pasako, kad jos yra meniškos. Vadinasi, išpildžiau jo visus norus bei lūkesčius. Todėl esu patenkinta ir laiminga, kad tenka fotografuoti žmones.

S. M. Aš savęs net nelaukau fotografe, o tuo labiau – menininke. Tai yra blogai. Menininkas – tas, kuris dainuoja, šoka baletą ar tapo. Dėl fotografijos meno mes ilgai kovojom, kad Dailės akademijoje atsirastų, bet aš savęs nevertinu kaip menininkės. Reikia kuo daugiau dirbti, tada ką nors pasieksi, o kad tu kažką sukūrei, kažką padarei, tai juk visas pasaulis jau viską padaręs. Viskas muzikoje sugrota, viskas daileje padaryta, viskas išfotografuota, bet kiekvienas esam individas, pamam kūrinį ir perkošiam per save, kūrinys pasikeičia. Pvz., A. Macijausko „Turgus“. Tūkstančiai fotografų pasaulyje fotografavo turgus ir, atrodytų, tai nebeįdomu, bet jis padarė savaip, pažvelgė pro savo prizmę, išlaukė, gali dabar parodyti 60–70-ųjų laikmetį.

Vieną kartą fotografavau žirgą, su tokiom didelem akim: saulė leidžiasi akyje, blakstienos baltos. Labai džiaugiausi ta nuotrauka, jau mintyse – konkursai, kur dalyvausiu, ir netyčia bibliotekoje pastebėjau žurnalą, kuriame lygiai tokia pati nuotrauka. Reiškia, jei tu nežiūri katalogų, albumų, nežinai autorių, nieko nematai, tai, vadinasi, tu plagijuoji, net nežinodamas. Aš tos nuotraukos niekam net nerodau.

Lygiai kaip dabar mano aktus masiškai plagijuoja. Iš Klaipėdos parašė: „Jūsų darbus pardavinėja laivuose jūreiviams“. Aš sakau: „Pirmą kar-

ty apie tai girdžiu, išvis aktų aš net nepardavinėjau“. Papasakojo smulkiau, tai supratau, kad ne mano, kadangi mano darbuose – figūros be galvų, o ten – su. Viskas aišku, kažkas vardu naudojasi, plagijuoja ir pardavinėja. Va kokie cirka! būna.

Norėdamos palyginti abiejų fotomenininkių mąstyseną ir pasaulėžiūrą atlikome žaidimą-eksperimentą „minčių lietus“. Pažiūrėkime, su kuo abiem autorėms asocijuojasi tas pats žodis ar sąvoka.

Vaikystė

L. G. Žaismingumas, krykštavimas, maudyma-

sis, dušo liejimasis, gėlyčių uostymas, burbulų leidimas.

S. M. Žiauri. Badas. Darbas. Anks-tus kėlimasis. Alkis. Duona. Taukai su spirgais.

Fotografija

L. G. Kampo matymas, akių išraiška, plastika, savikontrolė, harmonija, didelis polėkis.

S. M. Tamsa. Kamara. Brolis.

Mūza

L. G. Kūrybos procesas, atsipalaidavimas, sėdėjimas prie žvakės, jūros ošimas, medžių šlamėjimas, kriauklės garsų simfonija.

S. M. Sparnuota. Pakylėjimas. Pamišimas.

Studija

L. G. Susikaupimas, savęs subalansavimas, kompozicinis drabužių išdėstymas, žmogaus analizė, aparato patikrinimas, savęs atpalaidavimas.

Moteriškumo vaizdavimas

L. G. Dvasinė ramybė, elegancija, supratimas, spalvų derinys, grožio jautimas, saviraiška.

S. M. Karvės akys su ilgom blakstienom. Arklio karčiai.

Atostogos ir kelionės

L. G. *Lėktuvas, fotoaparatas, filmavimo kamera, palmės ir ilgas gulėjimas prie Viduržemio jūros.*

S. M. *Kalnai žiemą. Kalnai vasarą. Slidės. Vanduo.*

Palinkėjimas

L. G. *Žmogaus gyvenimo tikslas yra gėris, tad puoselekite jį visur ir visada.*

S. M. *Siekite užsibrėžto tikslo, nes jei neužsibrėži tikslo, tai nieko ir nesieki, o jei nieko nesieki, tai tu tik egzistuoji. Linkiu ne tik egzistuoti.*

Ko gero, šios dvi fotografės yra puikus kontrasto sąvokos reikšmės pavyzdys. Visi esame skirtingi, į viską turime nebūtinai vienodą požiūrį. Svarbiausia atrasti savąjį pagrįstą išskirtinumą.

Kalbėjosi:

Auksė MILIŪKAITĖ,
Kristė MAKAREVIČIŪTĖ,
Aušra LEKAUSKAITĖ
Kauno moksleivių techninės kūrybos
centro meninės fotografijos studijos
„Kadras“ mokinės

*Šio pasakojimo autorės
Laimos Geležūtės studijoje*

Laimos Geležūtės fotografijos

brukne.com

Jūs visada galite

www.brukne.lt

SPAUDINAME:

vizitines korteles, atvirukus, kvietimus, skrajutes, lankstukus, kalendorius, bukletus, knygas...

Supjaustome, biguojame, bukletuojame, laminuojame, įrišame.

FOTOKNYGOS

Išskirtinis mūsų gaminys – fotoknygos. Jos spausdinamos iš kliento pateiktų nuotraukų arba kliento jau parengto spaudai maketo, įrišamos į kietą arba minkštą viršelį. Spausdiname ir vieną egzempliorių.

Turite daug nuotraukų?
Jas sunku peržiūrėti ir kitiems parodyti?

Nepatogu nuotraukas laikyti fotoalbumuose? Nepatogu juos nešiotis? Užima daug vietos?

Sukurkite savo asmeninę fotoknygą! Jūs galite sudėti daugybę nuotraukų, pasirinkti fotoknygos stilių, parašyti savo komentarus ar aprašymus.

**BŪK
IŠSKIRTINIS - SUKURK SAVO
ASMENINĘ FOTOKNYGĄ!
TAI PUIKUS PRISIMINIMAS,
ORIGINALI DOVANA!**

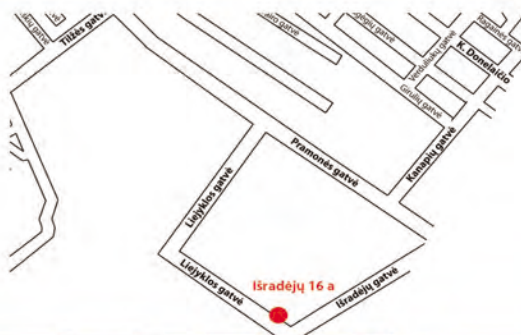

Sukurti asmeninę fotoknygą paprasta:

1. Atrinkite nuotraukas (ar fotofailus), kurias norite įtraukti į savo fotoknygą
2. Perduokite nuotraukas (ar fotofailus) mums ir pasirinkite fotoknygos dydį bei stilių
3. Visa kita atliksime mes ir išsiųsime Jūsų fotoknygą Jums

brukne.com

BRUKNĖ
Išradėjų g. 16a, LT-78155 Šiauliai
www.brukne.lt, info@brukne.eu
tel. / faks. (8 - 41) 450 571, mob. tel.: 8 - 612 303 80,
8 - 622 229 94

APIE MENINĮ MOTYVĄ FOTOGRAFUOJANT PEIZAŽĄ

Kituose šimtmečiuose gyvenęs Janas Brunonas Buļhakas (1876–1950) – žmogus, vertas pažinties ar bent jau įdėmesnio žvilgsnio. Apie J. Buļhaką diskutuoja moksleiviai užsiėmimuose, juolab kad nepatingėjus tikrai galima rasti nemažai medžiagos apie šį tarpukario Lietuvos meno žmogų, kuris buvo ir fotografas, ir poetas, ir puikus publicistas, rašęs įvairiomis temomis. Žinoma, daugiausia gilinosi į fotomeną, nagrinėdamas kūrybos, estetikos klausimus. Kai kurios jo idėjos labai gyvybingos ir šiandien.

Apie bendrus dėsnius ir individualius atradimus pasidalinti mintimis paprašėme peizažo meistrą ir, mūsų supratimu, visų peizažo kūrėjų „giminingą sielą“ nepriklausomai nuo gyvenamo šimtmečio – fotomenininką Stanislovą Žvirgždą.

„Su fotoaparatu po pažastimi keliaujantis po gimtąją šalį ir ieškantis „maišto“ savo objektyvui fotografas dažnai susiduria su to ar kito žavingo kampeļio žinovų patarimais. Anot jų, puikiausi motyvai yra kažkokie ežerai, kalnai ir miškai, miestai, senos pilies griuvėsiai ar upės slėnis.

Retsykiais toks patarimas nuveda prie tikrai vertingo motyvo, tačiau dažniausiai tai būna tik etnografinė, kraštotyrynė ar architektūrinė išmymybė. Dar dažniau – tik įprastas panoraminis vaizdelis gražiam „atvirukui“, kurio įdomios, kraštotyrynės temos neturi nieko bendro su meniniu motyvu. Toks vedlys nuves fotografą prie išgerto gamtovaizdžio esant bet kokiame, net pačiam blogiausiam apšvietimui ir žavėsis ne tuo, ką mato dabar, bet kažkada matytu, atmintin įstrigusiu vaizdu.

Nemaloniam nuviltas fotografas turi elgtis taktiškai, kad neižeistų savo nesavanaudiško kelionės draugo, nes ginčai apie vaizdo kokybę primintų nesuprantančių vienas kito dvejų svetimšalių pokalbį.

Kyla klausimas, ar gamtoje egzistuoja meninių motyvų lobynai, o jeigu ne, tai kur ir kaip jų ieškoti?

Štai čia ir išryškėja būtinybė nustatyti motyvo sąvoką meninėje fotografijoje, nors ta sąvoka niekuo nesisiskiria nuo motyvo supratimo kituose vaizduojamuosiuose menuose“.

Pokalbis įsibėgėja paties S. Žvirgždo verstos J. Buļhako knygos „Šviesos estetika“ citata (tolėnės pokalbyje įpinamos citatos irgi iš ten pat. – Aut.past.). Taigi: motyvas kuriant peizažą...

Esate šio fotografijos žanro atstovas, daug fotografavęs peizažų. Kaip Jūs paaikšintumėt motyvo fotografijoje sąvoką?

Tai yra surastas vaizdas arba, kitaip sakant, motyvas, kurį fotografui pakuždėjo jo intucija ir

išankstinis pasirengimas. Jeigu tu esi pasirengęs jį nufotografuoti, tai visų pirma pamatysi, o paskiau padarysi. J. Buļhakas tai aprašė labai gražiais žodžiais, įsivaizdavo, kad menininkas turi būti aukuras ir auka, ir žynys. Praktiškai taip ir yra. Nors viena yra knygoje aprašyt, kita yra fotografuot, sakykim, išėjus į gamtą. Tuomet ir gali įsitikinti, ar turi įgimtą fotografo intuciją, ar ne. Bet nereikia pamiršti ir išankstinio pasirengimo. Prieš fotografuojant jau turi įsivaizduoti nuotrauką, stebėti šviesą, pamatyti mažiausias detales, jei įmanoma ir reikia, jas pakoreguoti. Visa tai ir padeda sukurti tą išskirtinį motyvą, kuris bus tik tavo fotografijoje.

„Manau, ir fotografijai tinka tvirtinimas, kad ne grožio, bet išraiškiningumo iš jos meno kūrinių turime reikalauti. Mus supančiame pasaulyje turime ieškoti tokių realybės formų, kurios dėl harmonijos ir efektingo apšvietimo būtų vaizdingos, išreikštų ne daiktą, bet jo simbolinį suvokimą. Trumpai tariant, turime ieškoti motyvo, kad fotografijos pagalba sukurtume įvaizdį. Neradus motyvo, mūsų žavingo kraštovaizdžio atvaizdas pavirs vadinamąja „gražia fotografija“.

Papasakokite, kaip Jūs ieškote savo motyvo fotografuodamas peizažą?

Iš pradžių, kaip ir kiti, tiesiog bandžiau mėgdioti man patinkančius autorius, stengiausi perimti jų technikas, išskirtinius bruožus, tačiau supratau, kad taip elgdamasis niekada nebūsiu pirmas, visada seksiu po kažko kito. Taigi pradėjau ieškoti savo kelio. Taip prasidėjo ir motyvo ieškojimas pasitelkiant šviesą, vietas, formas, idėjas. Stengiausi vadovautis garsaus rusų fotografo Aleksandro Ročenos žodžiais, kad norint, jog žiūrovas suvoktų jam nepažįstamus dalykus arba daiktus, juos reikia fotografuoti pažįstamoje aplinkoje. Ir atvirkščiai – pažįstamus nepažįstamoj. Tai labai paryškina motyvo buvimą fotografijoje, o motyvo buvimas ir svarba labai priklauso nuo žiūrėjimo kampo. Fotografijoje svarbiausia matymas, tada ir techniką įvaldyti bus vieni juokai. Prancūzų fotografas Nadaras sakė: „Fotografijos techniką galima išmokti per dieną, technologiją per savaitę, o fotografinio matymo kartais neišmokstama per visą gyvenimą“. Aš ne išimtis. Bet tiesiog jaučiu, kad turiu intuciją ir matymą, o tai kartais vadinama talentu.

„Negaliu atsispirti norui fotografuoti, pasistatau kamerą lauke tarp gubų, virš kurių driekiasi aukštas, baltas debes. Užfiksuotas paveikslukas mane nuvilia – neradau motyvo, netiksliai pertekliau susižavėjimą, nepasinaudojau tomis būtinomis detalėmis, kurios iki aukščiausio laipsnio įkaintintų mano emocijas. Padariau gražų, banalų, neišraiškiningą, blogai sukomponuotą paveiksluką. Gubos nieko nesako apie sąvoką „javapjūtė“, to-

liai tušti ir per ryškūs, debesis niekuo nesusietas su atvaizdo turiniu. Vėl komponuoju matiniame stikle, jau nebesitikėdamas geresnio rezultato, nors intuityviai jaučiu – nuotrauka turi būti. Tą paliudija ir jau aprašytos emocijos: mane apima vidinis, dievobaimingo susižavėjimo virpulys, nujaučiu motyvą – artinasi begalinės laimės akimirka.

Tuo tarpu debesis susigrūda, patamsėja, nusileidžia žemyn ir įsiterpia tarp gubų, rodos, artinasi ilgai lauktas momentas. Fotografuoju plokštelėje, sukomponuodamas gubų viršūnes rašalinio dangaus fone, o apačioje jas vos vos įtalpinu matiniame stikle. Padarau fotografiją, pavadintą „Javapjūtė“.

Kas padaro šį kadrą nebanalų?

Kadrą nebanalų padaro įdomus, išraiškingas apšvietimas ir forma. Šie du faktoriai yra neatsiejami. Taip pat labai svarbus yra netradicinis žiūrėjimo taškas. Juk labai svarbu žiūrovui pateikti vaizdą iš tokio taško, iš kurio jam dar neteko matyti. Tai iškart paverčia fotografiją kitokia, išskirtine. Kur aš suku? Ogi link minties, kad reikia parodyt žmogui, ko jis nėra matęs.

„Reikia mylėti, jausti ir ieškoti. Reikia nuolat, nenuilstamai, viską pamirštant ir paaukojant ieškoti saulės stebuklo. Menininkas vienu metu turi būti žynys, aukuras ir auka. Jis visko pasiekia tik darbu ir kantrybe, o tada jau ateina džiaugsmas ir laimė.

Tuo džiaugsmu ne visada galima tikėti, nes motyvas gali būti su trūkumais, netobulas – tik iliuzija. Gal iš šimto pavykusių fotografijų tik dešimt turės gerą, dėmesio vertą motyvą. Bus labai gerai, jei gu po vėlesnės, savikritiškos atrankos iš tų dešimties pasiliks bent viena. Tai ir bus atvaizdas, šimtą kartų vertingesnis už visus likusius.

Štai kokie nelengvi, daug darbo reikalaujantys fotografo keliai, vedantys į pažadėtąją žemę – motyvą“.

Ar galima pasitelkus techniką ir technologijas (senąsias taip pat) ieškoti motyvą?

Manau, kad technologijos negali būti motyvu, jos tik gali tą motyvą paryškinti, suteikti jam daugiau prasmų ar tiesiog padėti geriau išreikšti. Pinhole yra puikus to pavyzdys. Bet pats aparatas vis tiek nieko nepadaro. Jį reikia kur nors pastatyt, suradus vaizdą, eksponuoti ir panašiai. Taip ir su kita technika. Bet tokiu atveju vien technika nieko nelemia, – lemia žmogus, kuris stovi už technikos. Fotografuojama ne fotoaparatu, fotografuojama protu ir širdim.

J. Buļhako knyga rašyta, kai dar nebuvo šiuolaikinių technologijų (kompiuterių, skaitmeninių fotoaparātų). Ką rašytų knygos autorius apie meninio motyvo ieškojimą peizažinėje fotografijoje dabartiniu metu?

Aš manyčiau, kad... Reikėtų pasigilinti į Buļhako „Šviesos estetikos“ ketvirtąjį skyrių, pasižiūrėti, ar „peizažas jau paseno“. Kas ten yra pasenę? Technika. Na, technika keičiasi. Jis fotografavo su medine fotokamera, įtaisyta ant stovo ir pan. Buvo ir visokios stiklinės plokštelės, apie kurias mums nebūtina smulkiai žinoti, specialūs jų apdorojimo būdai. Jis specialiai ryškino, fotografavo su neryškiai piešančiais objektyvais, kuriuose neištaisyta chromatinė aberacija (o tada gaunami trys kontūrai). Laukia kontūrų „suminkštinimas“ ir pan. Visos paties Buļhako spausdintos nuotraukos yra lyg neryškios (jo pagalbininkų laborantų visai kitokios).

Man atrodo, kad kai kuria dalimi mokymas apie motyvą yra pasenęs. Kadangi dabar keičiasi technologijos, technika, keičiasi ir mąstymas. Kitos priemonės suteikia visai kitas galimybes. Yra tokių aspektų, kurių išmesti nereiktų, o kaip tik pabrėžti. Pavyzdžiui, matymas ir šviesos ieškojimas iš tikrųjų gali suteikti nuotraukai unikalumo. Tačiau dabar to ypatingo momento nebūtina išlaukti, jį galima tiesiog susikurti programos Photoshop pagalba. Tai gi atsižvelgiant į šiuolaikines naujoves ir reikėtų keisti straipsnio didaktinę prasmę.

Ar neklystame manydami, kad šias laikais motyvo dažniausiai nebeieškoma, – jis tiesiog suriamas?

Galbūt. Vieni ieško, kiti bando susikurti, ypač šiuolaikinėje fotografijoje... Klasikinėje ieškomas, šiuolaikinėje – ne. Jis nebūtinai, nes dabar viskas yra motyvas. Kad ir ką mes fotografuojam. Juntaimas labai didelis grįžimas į pačią fotografijos pradžią, kada pats fotografavimas buvo labai įdomus. Pasižiūrėkit į pačias pirmąsias nuotraukas, pavyzdžiui, Dagero arba Talboto. Nėra ten kokių nors raiškesnių kompozicijų.. Pats fotografavimo procesas nuostabus, jie tik pradininkai. Dabar yra savotiškas grįžimas, bet tai panaudojama kaip motyvas. Ir Buļhakas apie tai rašo: motyvas yra visur ir niekur. Viskas nuo mūsų priklauso, – kaip mes jo ieškosim ir kur jį rasim. Gali jo ir nebūti, gali pakakti vadinamų banalių motyvų.

Buvo Lietuvoje periodas apie 80-uosius metus, kai į fotografiją atėjo Alfonsas Budvytis su dar keliais fotomenininkais. Ką gi jie fotografavo? Radijo tašką ant sienos, praviras duris, kažkokias rankas. Nežiūrint to, jų darbuose labai gili potekstė. Pavienės nuotraukos mažai ką sako, bet kai yra serija, ir dar paties autoriaus sudėstyta, atsiranda pasakojimas. Ir – savotiškas pasakojimas.

Su fotomenininku kalbėjosi

Agnė VAREIKAITĖ,
Gediminas BERNOTAS,
Kęstas LUKŠAS

SPAUDOS FOTOGRAFAS
RAMŪNAS DANISEVIČIUS

*Daugeliui žinomas, nebe pirmąkart puikiai įvertinamas ir pagerbiamas Lietuvos spaudos fotografas **Ramūnas Danisevičius** dalijasi mintimis, kaip kuriama reportažinė fotografija.*

Stereotipiškai ausyse sušnara ir prieš akis stoja laikraščio, žurnalo puslapiai. Mat dažniausiai fotoreportažą eilinis pilietis aptinka periodinėje spaudoje.

Įvairių fotografų kartų atstovai patvirtintų daugybę metų esant gyvas diskusijas apie tai, kiek reportažo žanro fotografija yra menas, kiek dokumentika. (O ar išvis egzistuoja griežta takoskyra tarp meno ir dokumentikos, nekalbant apie kartais apsitrynusias žanrų ribas?) Bet gal geriau ne varinėti teorijas, o pažvelgti praktiškai.

Kai pradėjau dirbti laikraštyje, teko išmokti fotografuoti daug skirtingų dalykų. Pagrindinės užduotys būdavo žmonių portretai, sportas, gamta, reportažai.

Žinoma, yra tam tikri fotografų darbo dėsniai. Klausiat, kas atrasta ir iškentėta asmeniškai?

Fotografuojant reportažą tenka įtempti akis

ir ausis. Kartais juokaudami sakome, kad reikia dar vienos akies pakaušyje. Tikrai, kartais už tavo nugaros vyksta įdomesni dalykai, negu prieš tavo akis, ir gimtų įdomesni kadrai.

Būtina turėti nuojautą. Jei kas nors vyksta, galimus įvykio posūkius reikia tiesiog nuspėti, numatyti kelias sekundes į priekį, kad galėtum užsiimti reikiamą tašką fotografavimui.

Fotoreportaže reikėtų nepamiršti skirtingų vaizdo planų. Kartais stambus planas būna efektingesnis negu keli bendri. Nuotrauka turi „užkabinti“ žiūrovą. Ne be reikalo sakoma, kad gera nuotrauka atstoja pusę teksto.

Man arčiau prie širdies yra ne grynas istorinio įvykio fiksavimas, o meninė reportažinė fotografija. Ja ir užsiimu. Jai tinka viskas, apie ką kalbėjau, plus... dar kažkas. Aišku?

Ramūnas DANISEVIČIUS

*Lietuvos fotomenininkų sąjungos ir
Lietuvos spaudos fotografų klubo narys*

Spaudos fotografo Ramūno DANISEVIČIAUS fotografijos

LIETUVOS MOKINIŲ FOTOGRAFIJOS DARBŲ KONKURSAS

Lietuvos mokinių fotografijos darbų konkurso (toliau konkursas) organizatoriai –
Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras.
Konkurso rėmėjai – UAB *Fujifilm Lietuva* ir Lietuvos fotomenininkų sąjunga.

TIKSLAI

Populiarinti mokinių fotografiją.
Populiarinti fotografiją kaip saviraiškos priemonę.
Suteikti galimybę mokiniams parodyti savo gebėjimus.

KONKURSO TVARKA

Konkurso dalyvių amžius – nuo 14 iki 19 metų.
Dalyviai fotografijas turi siųsti skaitmeniniu formatu.
Viena fotografija neturi viršyti 5 MB, raiška – ne mažesnė kaip 300dpi, JPEG formatas.
Autorius gali siųsti ne daugiau kaip 10 nuotraukų, pageidautina serijos arba ciklai laisvai pasirinkta tematika (viena serija – ne daugiau kaip 5 fotografijos).
Nuotraukos turi būti siunčiamos per www.lmitkc.lt tinklalapį
nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. iki gruodžio 1 d.
Organizatoriai turi teisę atsiųstas fotografijas naudoti konkurso reklamai,
nemokėdami jų autoriams honorarų.
Konkursą koordinuoja LMITKC neformaliojo ugdymo organizatorius Danielius Augaitis.
Informacija teikiama telefonu 8 (~5)2766868, 8 670 86390. El. paštas danielius.augaitis@lmitkc.lt

VERTINIMAS IR APDOVANOJIMAS

Pagrindinis vertinimo kriterijus bus originalumas ir savitas autoriaus požiūris.
Geriausi konkurso dalyvių darbai bus atspausdinti konkurso organizatorių ir eksponuojami
Arkos galerijoje (Aušros Vartų g. 7, Vilnius) 2009 m. sausio mėn.
Tiksli parodos atidarymo ir laureatų bei prizinininkų apdovanojimo data
konkurso dalyviams bus pranešta iš anksto.
Konkurso laureatai apdovanojami Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos diplomais.
Už geriausias fotografijų serijas prizus skirs UAB *Fujifilm Lietuva* ir
Lietuvos fotomenininkų sąjunga.
Fotomenininkai skirs vardinius prizus už atskirų žanrų fotografijų darbus.

PRAŠYTUME POROS MINUČIŲ DĖMESIO!

Žinote, labai smagu bandyti įsivaizduoti savo skaitytojus. Bandyti nujausti jų vertinimus, galimybes, skonį ir tikėtis: leidinys domina. Daug širdies ir jėgų įdedame, kad jis išvystų pasaulį. Todėl kiekvieną, kuris nori ir gali prisidėti prie šių, mūsų nuomone, prasmingų pastangų, sutinkame kaip mielą bendramintį. Gal tai Jūs?

Jeigu leidinio kūrime Jūs pasiryžę dalyvauti pirmą kartą, suprantama, kai kurių dalykų nežinote. Geriausia būtų, jei turėdami galimybę bent susipažintumėte su ankstesnių numerių medžiaga (bibliotekose, www.mfoto.info). O šiaip... Linkime kuo įvairiausių minčių ir polėkio. Ir kad darbai nebūtų vadovėliniai. Kad turėtume ką pasakyti apie tai, kodėl fotografuojate ir kaip tai darote. Žodžiu, siekiame, kad leidinyje atsiskleistų kuo įvairiausi autoriai, požiūriai, būtų kuo daugiau pasidalinimo savo patirtimi, mintimis. Medžiagos leidiniui laukiame iki šių metų gruodžio 1-osios. Fotografijas ir tekstus siųskite el. paštu danielius.augaitis@lmitkc.lt Tai iki?

Leidėjai

ATTENTION, PLEASE!

Dear colleagues, everyone who is interested in photography!

It is nice with some of you we already have made contacts during our last meetings. It is nice we have so much to talk about!

This time we'd like to give you new working suggestions. Would you like to share your creative experience in the field of photography (and to learn about others)? As you see, we have completed the 7th and are working upon the next issue of the 'Students' Photography' (more information www.mfoto.info), and your works might find proper place there. Have you any interesting material (creative works, storiets, essays or other literary attempts illustrated with photographs, etc)?

If you have and want to publish such works, please, send the material (photos and short covering text in English) by e-mail danielius.augaitis@lmitkc.lt till the 1st of December 2008. Ciao!

Publishers